

Raport științific

privind implementarea proiectului PN-II-ID-PCE-2011-3-0825, nr. 219/5.10.2011

Etnoarheologia izvoarelor de apă sărată și a munților de sare din zona extracarpatică a României (EthnosalRo)

2014

Prezentul raport științific evaluează gradul de realizare a activităților asociate obiectivelor proiectului pe anul în curs, în corelație cu direcțiile de cercetare urmărite, cu valorizarea acestora în reviste intrate în fluxul principal de publicații și în culegeri de studii sau cărți, precum și în cadrul unor manifestări științifice naționale și internaționale. Secțiuni speciale sunt dedicate creșterii vizibilității internaționale a proiectului *EthnosalRo* în interiorul și dincolo de spațiul comunitar european și implicării membrilor echipei de cercetători tineri și cu experiență în realizarea obiectivelor prevăzute pentru 2014. Raportul cuprinde și două anexe.

ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR

Obiectivul nr. 1 prevăzut a fi realizat în anul 2014 (**Realizarea bazei de date privind izvoarele de apă sărată și munții de sare din jud. Prahova, Dâmbovița și Argeș**) a fost îndeplinit în totalitate în ce privește cercetările toponimice, deplasările pe teren, realizarea de anchete etnografice, prelevările de eșantioane de apă sărată provenite de la izvoare, cercetările de suprafață în jurul izvoarelor de apă sărată și localizările GPS. În ce privește anchetele etnografice, s-a urmărit ca acestea să fie realizate în mod sistematic nu numai la izvoarele/zăcămintele de sare, ci și la unele stâne și localități utilizatoare în vederea multiplicării unghiurilor de analiză a aspectelor studiate. Realizarea analizelor eșantioanelor de apă sărată este, la data completării acestui raport, încă în curs.

În ce privește **Obiectivul nr. 2 (Modelizarea rețelei de distribuție a apei sărate/blocurilor de sare pentru județele menționate)**, au fost, de asemenea, îndeplinite toate activitățile asociate, respectiv cartografierea rezultatelor determinate prin GPS, aplicarea metodei analizei spațiale la informațiile referitoare la sursele de sare, realizarea de modele cartografice specifice. O realizare importantă în acest sens este configurarea în premieră a unor modele de aprovizionare cu blocuri de sare a localităților și stânelor din zona unui zăcământ, modele corelate cu tipurile de păstorit definite în etnologia românească.

Realizarea sintezei finale în proporție de 50%, ce constituie **Obiectivul nr. 3**, va fi definitivată până la sfârșitul anului 2014, avându-se în vedere volumul de informații foarte mare ce trebuie prelucrat și corelat.

DIRECȚII DE CERCETARE

În cursul anului 2014 s-au finalizat, pe de o parte, unele cercetări începute în anul precedent și, pe de alta, s-au inițiat și, în unele cazuri, chiar s-au finalizat, alte cercetări ce urmează să apară în diferite publicații (reviste sau culegeri de studii). O parte importantă a cercetărilor întreprinse în 2014 au fost prezentate la diferite manifestări științifice internaționale sau naționale. În cele ce urmează, prezentăm succint aceste cercetări:

1. Abordare multifacetată privind zăcământul de sare Alghianu (sat Bodești, com. Vrâncioaia, jud. Vrancea) în legătură cu păstoritul local și pendulatoriu

Conceperea într-un spirit cât mai cuprinzător a chestionarelor referitoare la zăcămintele de sare, numeroasele și, uneori, surprinzătoarele informații obținute prin anchetele etnologice, complexitatea fenomenelor și proceselor puse în lumină de abordarea sistematică a unor parametri specifici justifică o abordare etnoarheologică multifacetată.

Studierea acestui prim zăcământ de sare în cadrul proiectului *EthnosalRo* a permis crearea unei grile epistemice complexe a cărei validitate urmează a fi testată pe următoarele zăcămintele de sare din zona subcarpatică a României.

În ce privește modalitățile de exploatare a zăcământului de la Alghianu, acestea se înscriu în mod evident în faza anterioară a exploatării miniere propriu-zise, respectiv

carieră de sare gemă/ *quarrying of rock salt* (Harding 2013, 61). Chiar dacă este vorba de exploatare tip carieră, aceasta necesită, după cum se poate infera din anchetele efectuate, pentru perioadele preistorice unelte deosebit de rezistente (cel puțin topoare, dălți și ciocane realizate din piatră sau metale). Din alt punct de vedere, apreciem că acest tip de exploatare a sării geme presupune o serie de eforturi (extracție, transport, zdrobirea sării) mult mai intense decât cele solicitate de exploatarea izvoarelor sărate.

Existența în zona zăcământului Alghianu a unor comunități rurale cu o economie quasi-autarhică centrată pe creșterea animalelor (cornute mari și mici, porcine) a permis evidențierea rolului jucat de sare în alimentația animalelor. În acest context s-au putut construi **modele originale de aprovizionare cu sare a localităților și stânelor din această zonă de creștere intensivă a animalelor:**

1. Aprovizionarea cu bulgări de sare strict pentru nevoile locuitorilor și animalelor din gospodăriile individuale (pentru alimentația umană și animală, pentru conservarea alimentelor și a furajelor;

2. Aprovizionarea cu bulgări de sare a localităților în sensul punctului 1., la care se adaugă aprovizionarea stânelor aflate pe teritoriul localităților;

3. Aprovizionarea cu bulgări de sare a localităților în sensul punctului 1., la care se adaugă aprovizionarea stânelor izolate din zonele de munte;

4. Aprovizionarea directă cu bulgări de sare a stânelor aflate în zona muntoasă (când stânele au epuizat stocul inițial de sare), precum și a stânelor situate în proximitatea zăcământului de sare.

În pofida celor 12 anchete efectuate la zăcământul Alghianu, la localitățile și stânele utilizatoare ale acestuia, e necesară continuarea investigațiilor etnologice în zonă din două motive:

a. elucidarea unor aspecte neprevăzute inițial (e.g., tipologia stânelor în zonă, raporturile variabile de aprovizionare cu sare dintre localități și stâne);

b. aprofundarea unor aspecte preconizate a fi studiate, dar de o complexitate neprevăzută. Cu alte cuvinte, cercetările efectuate până în prezent în legătură cu acest zăcământ nu îndeplinesc încă exigențele unui model saturat (Alexianu 2013).

Rezultatele acestei cercetări au fost prezentate într-un studiu ce va fi publicat anul viitor în Sidestone Press (**vezi Anexa 2: I**).

2.Cercetări de arheologie experimentală privind obținerea de calupuri de sare obținute prin tratament termic al saramurii provenite de la izvoare sărate

În lunile mai-iunie 2014, Felix-Adrian Tencariu, Marius Alexianu și Vasile Cotiugă au desfășurat o serie de experimente arheologice privind tehnicile de recristalizare a saramurii naturale provenite din izvoare sărate și obținerea de calupuri solide de sare, transportabile la distanțe medii și mari. Demersul se bazează pe informațiile arheologice existente – descrierea vaselor de tip briquetage și a contextelor de descoperire – și pe datele etnoarheologice și de arheologie experimentală cunoscute. Experimentele au permis câteva observații interesante despre aspectele distincte ale acestui *chaîne opératoire*: modelarea și arderea recipientelor; expunerea la foc a acestor recipiente, umplute cu saramură sau cu pastă de sare; duratele de timp necesare cristalizării și întăririi sării, în funcție de combustibilii utilizați și de temperaturile atinse; modalitățile de extragere a calupurilor de sare din învelișul ceramic; estimarea efortului implicat în întregul proces (în termeni de materii prime și muncă efectivă). Toate nereușitele, provocările și, în final, succesele întâmpinate pe parcursul experimentelor au permis o scurtă privire “din interior” asupra unei tehnici străvechi, descrisă mai mult *a priori* în literatura arheologică. Subliniem că s-a reușit pentru prima dată pe plan mondial obținerea calupurilor tronconice de sare prin mijloacele arheologiei experimentale. Rezultatele fac obiectul unui articol științific (“Briquetages and salt cakes: an experimental approach of a prehistoric technique”), trimis spre publicare la revista *Journal of Archaeological Science* (Factor de impact 2,139). În prezent, autorii lucrează la redactarea finală a articolului, în conformitate cu observațiile făcute de cei doi recenzori anonimi (vezi **Anexa I: A.II.1.5**).

3.Straturi cronologice în cunoașterea patrimoniului imaterial despre sare

Cercetările etnologice desfășurate în cadrul celor două proiecte românești pun problema valabilității informațiilor obținute de la informatori referitoare la aproximarea unui trecut invizibil – sarea în preistorie. Cele trei categorii de informatori (copii-tineri, adulți, bătrâni) oferă informații de cel mai mare interes, dar dintre categoriile de informatori, cea mai importantă este cea a bătrânilor, deoarece ei cunosc o referențialitate irepetabilă, specifică perioadei interbelice, celui de-al doilea război

mondial și perioadei imediat postbelice, imposibil de depistat în izvoarele istorice clasice. Acest univers cognitiv rural, generat de izvoarele de apă sărată, prezintă un nivel cronologic vechi foarte important, în primul rând, pentru înțelegerea modelelor de aprovizionare și de schimb a apei sărate și a sării produse prin tratarea termică a apei sărate provenind de la izvoare, în general fiind vorba de înțelegerea dimensiunii economice a sării în timpul arheologic. Cercetările etnologice au atins și alte dimensiuni ale sării, precum cea simbolică sau terapeutică. Fiecare dintre aceste dimensiuni este imposibil de imaginat de către arheologi fără a se face apel la elementele patrimoniului imaterial. Este de la sine înțeles însă că situațiile curente nu pot fi transpuse mecanic în preistorie, deși analogiile etnografice se aplică în același spațiu. Valorizarea analogiilor etnografice în scopul înțelegerii timpului arheologic implică un exercițiu comparativ: critic și, totodată, nuanțat, deschis și continuu adaptat la situațiile idiografice (**vezi Anexa I: A.III.2.2**).

4.Impactul diacronic al rezervelor de apă sărată asupra evoluției comunităților umane

O altă direcție de cercetare a fost aceea de subliniere a importanței rezervelor de apă sărată în viața comunităților și de a cuantifica valoarea unor elemente de bază care pot afecta proprietățile lor chimice. Există o legătură strânsă între geneza rezervelor de sare și emergența izvoarelor de apă sărată, tipul de rocă, regimul climatic regional și local, tipul de aprovizionare hidrografică și descărcarea lichidă. Apele din zona carpatică montană și submontană pot fi influențate direct de emergența depozitelor de sare la suprafață. Cele mai bogate în sare izvoare sunt situate în area Subcarpaților Moldovei unde există depozite diapirice. Așezările neolitice din estul Carpaților orientali atestă cea mai veche utilizare a izvoarelor de apă sărată din lume. Unele izvoare au putut fi descoperite de către oameni prin intermediul animalelor, îndeosebi a ovinelor în căutare de zone salinizate pentru satisfacerea optimă a necesităților lor fiziologice. Există numeroase așezări vechi și actuale stabilite în zonele salinizate pentru exploatarea și comercializarea apelor sărate sau a sării geme (**vezi Anexa I: A.III.1.1 și B.I.6**).

5. Modele de alegere a locuirilor umane în zonele cu resurse de sare

Folosind îndeosebi aplicațiile GIS, un colectiv interdisciplinar din cadrul echipei *EthnosalRo* și-a pus problema detalierii strategiilor de subzistență folosite de comunitățile preistorice agrare. S-au luat în considerare diverși parametri naturali în vederea precizării elementelor de potențial economic din ariile subcarpatice ale României și, în același timp, s-au făcut eforturi pentru a se elabora prin intermediul analizelor de mediu un model de locuire al așezărilor din această arie. Pe baza unei întregi serii de studii de caz, au fost identificate mai multe resurse naturale existente în acest spațiu, în primul rând, izvoarele de apă sărată care au jucat, fără îndoială, un rol cheie, putând fi considerate un factor decisiv în alegerea ariilor de ocupație. În legătură directă cu aceasta, s-a realizat o caracterizare detaliată a terenului prin descrierea principalelor caracteristici morfohidrometrice. Convergența tuturor seriilor de date obținute, interpretate prin aplicarea sistemelor de localizare GIS, sprijină ipoteza conform căreia dezvoltarea comunităților umane în timpul arheologic din această zonă a fost direct condiționată de prezența resurselor de sare (**vezi Anexa I: A.III.1.2 și B.I.7**).

6. Cercetări etnoarheologice privind utilizările saramurii naturale la conservarea alimentelor

Dovezile arheologice confirmă faptul că saramura din izvoarele sărate din zona subcarpatică a României era folosită pentru obținerea de sare, prin procese de evapo-cristalizare, încă din neoliticul timpuriu. Astăzi, această zonă este unică în Europa prin metodele tradiționale și nonindustriale de exploatare a apei sărate, încă intens utilizate. Acest fenomen de interes științific inestimabil a devenit, în ultimul deceniu, subiectul unei cercetări intensive desfășurate de o echipă româno-franceză, soldate cu rezultate remarcabile.

S-au luat în considerare unele din rezultatele anchetelor etnografice, cercetările axându-se pe metodele tradiționale prin care saramura este folosită în starea ei naturală, în primul rând pentru conservarea diferitelor alimente, dar și pentru gătit și tratarea furajelor animalelor. Este semnificativ faptul că aceste practici au supraviețuit importantelor schimbări culturale, economice și socio-politice din ultimele secole. Sunt

explorate, tocmai pe baza acestor comportamente reziliante, posibilele implicații pentru arheologia preistorică, având ca premise vechile exploatare ale saramurii și (foarte probabila) nevoie de a conserva alimente (e.g. carne, brânza, vegetale), pentru anotimpurile neproductive, cu puține opțiuni disponibile. Prin urmare, tehnici similare cu cele cunoscute azi sunt foarte susceptibile de a fi fost folosite în timpuri preistorice, deși această inferență este mult mai dificil de dovedit în sens strict arheologic decât recristalizarea saramurii naturale **(vezi Anexa I: B.I.9)**.

7. Configurarea unui model radial de aprovizionare cu sare a așezărilor umane permanente și sezoniere

Aprovizionarea cu sare sugerează un model radial, ceea ce implică delimitarea ariilor de aprovizionare în funcție de distanța dintre comunitățile utilizatoare și locațiile izvoarelor sărate. Aria de aprovizionare cu cea mai mare frecvență prezintă o rază de 10 km. Distanțele cuprinse între 10-30 km prezintă o aprovizionare cu frecvență redusă, dar cu mai mari cantități transportate. Fenomenul cel mai surprinzător observat este că alegerea de către comunitățile umane a unui anumit izvor nu depinde de vecinătatea sa, ci de mărimea debitului și de calitatea apei sărate, determinată de compoziția sa chimică.

Pe baza analizelor GIS, în directă legătură cu existența izvoarelor sărate și cu confirmarea exploatării acestora de către comunitățile preistorice, se poate determina variabilitatea densității diacronice și, mai important poate, dinamica locuirii umane în partea de est a României, spațiu în care în perioada neolitică și chalcolitică au înflorit mai multe civilizații reprezentative pentru întreaga preistorie europeană.

Rezultatele obținute ne conduc spre ipoteza că necesitatea de satisfacere a nevoilor de sare, un mineral indispensabil pentru viața comunităților umane în comunitățile cu caracter preeminent agrar, constituie unul din factorii care trebuie luați în considerare în încercarea de explicare a expansiunii demografice ce a avut loc în perioada neolitic-eneolitic, îndeosebi în cadrul strălucitei civilizații Cucuteni.

8.Implicații ale patrimoniului imaterial românesc privind sarea în conceperea și derularea unor proiecte de cercetare

Cunoașterea patrimoniului intangibil despre sare poate influența sectoare diferite ale unor proiecte de cercetare începând cu faza de concepție. Dintre cele mai importante direcții de cercetare generate de modelizarea acestui patrimoniu imaterial menționăm: analiza spațială, concentrarea diacronică și definirea funcțională a așezărilor arheologice aflate în zonele de aprovizionare cu resurse de sare, strategiile cronotopice de recristalizare a sării din apa izvoarelor sărate, forme de exploatare primitivă în cariere sau mine a zăcămintelor de sare, dimensiunea economică a exploatării și aprovizionării cu apă sărată sau sare gemă, halotherapie etc.

Dar efectul imediat cel mai important constă în integrarea curentă a problematicii complexe a asigurării aprovizionării cu sare a comunităților umane în proiectele de cercetare arheologică pe plan național și, uneori, chiar internațional.

Rezultatele acestei cercetări au fost prezentate în deschiderea comunicărilor în plen la Sesiunea științifică de la Chișinău și în cadrul Sesiunii VI a Conferinței de la Jishou (*Incorporating intangible culture into management and research programs*) de către M. Alexianu și R.-G.Curcă (**vezi Anexa I: B.I.12 și B.I.14**).

9.Izvoarele de apă sărată exploatare în preistorie din România în cadrul patrimoniului mondial

Demersul nostru pune problema importanței pentru dezvoltarea comunităților umane preistorice din zonele de interior continentale ale Europei a primelor forme de exploatare a izvoarelor sărate în scopul obținerii sării recristalizate. Deși nu posedă în niciun fel dimensiunea monumentală specifică patrimoniului mondial, unele dintre izvoarele de apă sărată din Estul României cunosc exploatări vechi de aproximativ 8 milenii, poate cele mai vechi din lume, după cum rezultă din datările C 14. Ceea ce diferențiază însă izvoarele sărate din România de cele similare din alte zone celebre ale Europei este continuarea practicilor tradiționale de exploatare și utilizare a saramurii naturale de la izvoare. Aceste comportamente reziliente explică, de altfel, generarea unui întreg și complex univers al sării, ce reprezintă, la rândul lui, un referențial unic în cadrul patrimoniului mondial imaterial. Tocmai prin această asociere în proporții

variabile între patrimoniul material (nonmonumental) și cel imaterial, izvoarele de apă sărată cu cele mai vechi urme de exploatare a sării din lume pot fi luate în considerare ca elemente ale patrimoniului mondial. Astăzi, personalități importante din domeniile arheologiei, antropologiei și istoriei consideră că sarea constituie o referință majoră a dezvoltării întregii umanități.

Evident, impunerea acestei idei presupune eforturi considerabile de sensibilizare, având ca țintă, pe de o parte, comunitățile locale din zonele respective și, pe de alta, mediile științifice și culturale pe plan național și internațional preocupate de patrimoniul mondial.

Un bun temei în acest context îl reprezintă faptul că intensificarea în ultimele două decenii a cercetărilor privind sarea a dus la impunerea acestei problematice ca una din temele importante în arheologia și etnoarheologia europeană.

În ce privește sensibilizarea comunităților locale asupra importanței izvoarelor sărate în dezvoltarea economică a unei (micro)zone de-a lungul timpului, se remarcă în primul rând eforturile specialiștilor de a prezenta în mass-media această tematică. Un impact a cărui amploare se va măsura în timp îl reprezintă inițiativa celor două muzee din zonă (Piatra Neamț și Târgu Neamț) de a înființa relativ recent secțiuni expoziționale distincte, ce reprezintă cu mijloace muzeografice inspirate atât vestigiile arheologice cât și practicile tradiționale de exploatare și utilizare a apei de la izvoarele sărate.

Valorificarea turistică a zonelor cu cele mai vechi urme de exploatare a sării din România pare a fi o chestiune iminentă în viziunea unor autorități locale sau a unor întreprinzători privați. Provocarea cea mai mare în această privință este felul în care se va reuși armonizarea inerentelor ameliorări de natura civilizației (căi de acces modernizate, modernizarea zonelor de exploatare etc.) cu protejarea continuării practicilor tradiționale de exploatare și utilizare a sării încă persistente în mediul rural (propunere de participare la conferința *Congreso Internacional de buenas prácticas en patrimonio mundial: personas y comunidades*, Mahón, Menorca, 29.04-02.05.2015).

10.Valorificarea din perspectivă actuală a lucrărilor cu caracter de pionierat ale etnografilor români privind sarea la sărbătorile românilor

Cercetarea ia în discuție lucrările a doi importanți etnografi români, Simeon Florea Marian și Tudor Pamfile, cu privire la rolul sării în cadrul sărbătorilor religioase și tradiționale românești. Concluzia principală este că, deși poporul român atribuie puteri supranaturale unor numeroase elemente, sarea ocupă un loc special, poate și datorită faptului că a fost descoperită încă din preistorie. Această opinie este susținută și de tabelul care menționează sărbătorile și obiceiurile legate de sare (**vezi Anexa 2: II**).

Implicarea membrilor proiectului

Apreciem că în anul 2014 s-a atins un nou prag în implicarea tuturor membrilor proiectului, indiferent de gradul științific sau de gradul de pregătire specific. S-a manifestat un grad accentuat de colaborare între cercetătorii cu experiență și tinerii cercetători, spiritul de echipă începând să se manifeste în numeroase ocazii, în mod operativ și eficient, accelerându-se vizibil ritmul de participare la diferite manifestări științifice, ceea ce a determinat *per se* accelerarea ritmului de redactare a comunicărilor științifice, a articolelor sau a studiilor. Toți cercetătorii tineri au participat la numeroase manifestări științifice în străinătate, de mare prestigiu în cercurile științifice internaționale, de cele mai multe ori independent, fără a mai fi însoțiți de cercetători cu experiență, chiar dacă aceștia erau în unele cazuri coautori la comunicările respective.

Urmare a creșterii propriei vizibilității internaționale, dr. Andrei Asăndulesei a fost invitat să susțină prelegeri la grupe de studenți de la Universitatea Adelaide din Australia. Mihaela Asăndulesei a câștigat două proiecte de cercetare pe tema antropologiei sării: „MINERVA – Cooperare pentru cariera de elită în cercetarea doctorală și postdoctorală”, Contract: POSDRU 159/1.5/S/137832 și Erasmus Mundus IANUS II (31.12.2014-30.06.2015). Andrei Asăndulesei a obținut o bursă postdoctorală POSDRU/159/1.5/S/140863 - *Cercetarea interdisciplinară a siturilor arheologice eneolitice din bazinul hidrografic al râului Bahlui. Prospekțiuni arheologice și GIS (Geographic Information System). Studii de caz și a câștigat proiectul UEFISCDI-Parteneriate PN-II-PT-PCCA-2013-4-2234 *Non-destructive approaches to complex archaeological sites. An integrated applied research model for cultural heritage.**

Creșterea vizibilității internaționale

Site-ul proiectului *EthnosalRo* a fost în mod continuu actualizat cu toate informațiile importante privind, îndeosebi, implementarea activităților etapizate ale proiectului și creșterea vizibilității internaționale. Toți membrii proiectului, până la nivel de masterand, au participat la nu mai puțin de 15 manifestări științifice internaționale. 2 membri ai proiectului au fost invitați ca *visiting professors* la universități din Argentina și Chile. Proiectul *EthnosalRo* în aceste două țări din America Latină a fost considerat ca reprezentând nu numai cercetarea românească, ci și cea europeană, unele dintre direcțiile noastre de cercetare nefiind încă explorate în numeroase țări din America Latină. Volumul lui Bernard Moinier publicat în cadrul proiectului *EthnosalRo* era prezent la data de 2 decembrie 2014 în 29 biblioteci din sistemul *Worldcat*. Volumul *Contesting Ethnoarchaeologies* (eds. A. Marciniak și N. Yalman) 2013, care cuprinde și un capitol semnat de M. Alexianu, era prezent la 2 decembrie 2014 în 216 biblioteci din sistemul *Worldcat*.

În cele ce urmează, prezentăm câteva aspecte semnificative pentru creșterea vizibilității internaționale a proiectului *EthnosalRo*.

Referințe într-un volum de studii publicat la editura Springer

Volumul *Contesting Ethnoarchaeology: Traditions, Theories, Prospects* (eds. A.Marciniak,N.Yalman), publicat la prestigioasa editură Springer, New York, în luna decembrie 2013, cuprinde o introducere semnată de cei doi editori cu titlul: *Non-anglophone Ethnoarchaeologies in the Past and Today: An Introduction* în care există mai multe referințe la studiul *The saturated model: a first application on World and Romanian Ethnoarchaeology*, semnat de M. Alexianu, și care constituie Capitolul 11 al volumului. Considerăm că aceste referințe contribuie în cel mai înalt grad la vizibilitatea internațională a proiectului *EthnosalRo* și, în general, a etnoarheologiei românești. Redarea textuală a referințelor este edificatoare:

p. 8-9

“The second most pronounced and distinct theoretical framework is proposed by Alexianu (Chap.11, this volume). The saturated model he advocates is a logical-mathematical model that is intended to grasp all the existing parameters while studying

a given object, phenomenon or process. This grasp of all the existing parameters is a prerequisite for reaching definite knowledge. While a list of considered parameters does not have to be finite, the saturated model is in place when there are enough parameters for adequately defining the investigated object. The model also specifies conditions concerning the requirements as regards the knowledge of the parameters”.

p. 9

“South-Eastern Europe has a particularly high ethnoarchaeological potential, although there is no direct ethnic continuity. However, local villages, such as those in Romania, maintain direct, organic relations with the natural environment, providing a natural reservoir for potentially powerful ethnoarchaeological studies (Chap. 11 by Alexianu, in this volume).”

p. 10

“The idea of direct historical continuity is criticized by some scholars (Chap. 7 and 11 by Yalman and Alexianu, this volume). They point to the fact that Europe is devoid of ethnic continuity between the distant past and the present. Considering the significant time span between the two phenomena under investigation (i.e., the distant past and the present), the achieved results are problematic at best.”

“In Romania, ethnoarchaeology is also undergoing dynamic development, as manifested by the emergence of academic courses, numerous seminars and the flourishing of research projects (Chap. 11 by Alexianu, this volume).”

p. 11

“Other equally complex issues may involve the study of pastoralism in the rural landscape, systems of salt exploitation and the emergence of writing systems (Chaps. 8, 9, 11 and 12 by Kenig et al., Kong, Alexianu, and Tacaoglu, in this volume).”

p.12

“The ‘salt project’, along with studies of high-land zone exploitations and settlements forms are remarkable examples of this kind of study from Romania (Alexianu, Weller & Curcă, 2011; Nandriș 1985).”

Menționăm, de asemenea, că la indicele tematic de la sfârșitul volumului există câteva importante trimiteri la arheologia și etnoarheologia românească.

Referiri la membri *EthnosalRo* în recenta monografie privind sarea în preistoria Europei

În monografia lui Anthony Harding (membru al Academiei Britanice din 2001 și Președinte al *European Association of Archaeologists* între 2003-2006 și 2006-2009), *Salt în Prehistoric Europe*, Sidestone Press, Leiden, 2013, există 14 referințe la doi membri ai echipei *EthnosalRo* (M. Alexianu și O. Weller).

Trei membri ai proiectului *EthnosalRo* primiți de noul Ambasador al Franței în Republica Moldova

La 17 octombrie 2014, la inițiativa lui Olivier Weller, alți doi membri ai proiectului *EthnosalRo*, Marius Alexianu și Roxana-Gabriela Curcă, au fost primiți la Chișinău de noul ambasador al Franței în Republica Moldova, Excelența Sa, Pascal Vagogne, în legătură cu pregătirea unei viitoare colaborări cu instituții din Moldova (Muzeul Național de Istorie a Moldovei, Universitatea de Stat din Moldova, Agenția Națională de Arheologie). Este vorba de un proiect de colaborare tripartită (Franța, România, R. Moldova) prevăzut a începe în 2016 și finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Franței. Scopul proiectului este de a extinde cooperarea începută încă din 2003 dintre Franța și România (PAI Brâncuși-Egide, misiunea arheologică franceză în România condusă de O. Weller), dintre România și Franța (proiectele *IDEI Ethnosal* și *EthnosalRo*) privind exploatarea sării în nord-estul României din punct de vedere arheologic, istoric și etnologic. În acest proiect de 4 ani (2016-2019) vor fi implicate numeroase instituții de cercetare și universitare ce vor constitui o platformă de formare profesională și de cercetare.

Întâlnirea a fost prilejuită de participarea cu comunicări a celor trei membri *EthnosalRo* la Sesiunea științifică a Muzeului național de istorie a Moldovei (ediția a XXIV-a), Chișinău, 16-17 octombrie 2014.

Rezultate ale prezentărilor de conferințe la manifestări științifice din străinătate organizate în 2014

Argentina

Cu prilejul conferinței din La Plata, reputatul etnoarheolog argentinian, Prof.univ.dr. Gustavo Politis, organizatorul prezenței noastre în Argentina, ne-a declarat că studiul semnat de M. Alexianu este cunoscut și apreciat de către el personal în calitate de coordonator al colecției *Global Archaeology* din cadrul Editurii Springer. D-sa a mai precizat că a recomandat studenților săi din Argentina și Brazilia studiile semnate de Valentine Roux (Franța) și de M. Alexianu. Totodată, Prof. Politis (membru în mai multe colegii de redacție reviste ISI) și-a exprimat totala disponibilitate de consiliere a membrilor *EthnosalRo* în vederea publicării unor viitoare studii românești în reviste ISI, promisiune deja onorată în ce privește studiul având ca autor principal pe Felix Tencariu.

Turcia

Comunicarea prezentată de dr. Felix Tencariu ca prim autor la Congresul *EAA* de la Istanbul s-a bucurat de ecouri favorabile, după cum rezultă din intervențiile a nu mai puțin de cinci participanți din străinătate, inclusiv a moderatorului sesiunii și a unui reputat arheolog ce efectuează cercetări în cunoscutul sit arheologic de la Hallstatt.

China

Prezentarea de către R.-G. Curcă a comunicării din cadrul conferinței de la Jishou s-a soldat cu două invitații deosebit de onorante.

Astfel, prof.univ.dr. Douglas C. Comer, copreședinte al International Committee on Archaeological Heritage Management, a propus publicarea unei cărți în cadrul colecției coordonate de Dsa la Editura Springer, New York. După revenirea în România, Dsa ne-a trimis parametrii ceruți de publicarea unui volum în această prestigioasă editură, oferindu-ne și personal câteva sugestii de concepere a lucrării.

Pe de altă parte, Prof.univ.dr. Li Shuicheng, cel mai mare specialist în arheologia sării din China, a propus includerea unor membri ai proiectului *EthnosalRo* într-un proiect de anvergură mondială asupra arheologiei sării, coordonat de Dsa și de

cercetătorul american dr. Lothar von Falkenhausen (UCLA). Este, pe de altă parte, semnificativ faptul că Dsa ne-a solicitat efectuarea unui schimb de power points.

Vizibilitate la nivel național

În ce privește vizibilitatea la nivel național, menționăm că proiectul *EthnosalRo*, evaluat cu A+ pentru perioada 2011-2013, a fost selectat pentru prezentare în ședința publică a rezultatelor obținute și a stadiului implementării proiectelor acceptate la finanțare în competiția 2011, Panel *Științe Sociale și Economice; Științe Umaniste*; ședința a fost organizată de UEFISCDI, la Biblioteca Națională a României, la data de 18.06.2014. Prezentarea power point poate fi accesată online pe site-ul UEFISCDI, secțiunea *IDEI*.

BILANȚ SINTETIC AL PUBLICAȚIILOR ȘI PARTICIPĂRILOR MEMBRILOR ETHNOSALRO LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE INTERNAȚIONALE ȘI NAȚIONALE ÎN ANUL 2014

- 3 volume de studii redactate în cadrul proiectului (vezi Anexa I: A.I.1-3);
- 3 articole ISI publicate (vezi Anexa I: A.II.1.1-3);
- 1 articol ISI acceptat spre publicare (vezi Anexa I: A.II.1.4);
- 1 articol ISI aflat în stadiu de evaluare (vezi Anexa I: A.II.1.5);
- 1 articol ERIH acceptat spre publicare (vezi Anexa I: A.II.2.1);
- 1 articol BDI publicat (vezi Anexa I: A.II.2.2);
- 2 studii publicate în Proceedings ISI (vezi Anexa I: A.III.1-2);
- 1 studiu publicat în International Proceedings (vezi Anexa I: A.III.2.1);
- 1 studiu acceptat spre publicare în International Proceedings (vezi Anexa I: A.III.2.2);
- 3 capitole acceptate spre publicare în carte de specialitate (vezi Anexa I: A.IV.1-3);
- 15 participări la manifestări științifice internaționale (vezi Anexa I: B.I.1-15);
- 2 participări la manifestări științifice naționale (vezi Anexa I: B.II.1-2);
- 2 conferințe susținute în străinătate (vezi Anexa I: B.III.1-2).

ANEXA I

A.PUBLICAȚII

I. VOLUME REDACTATE IN CADRUL PROIECTULUI

I.1. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, Vasile Cotiuță (eds.), *Salt Effect. Proceedings of the Second Arheoinvest Symposium, 20-21 April 2012, Iași, Romania*, BAR International Series, Oxford, Archaeopress, 2014, ISBN 978-1-4073-****-* (sub tipar).

I.2. Robin Brigand, Olivier Weller (eds.), *Archaeology of salt: approaching an invisible past*, Leiden, Sidestone, 2015 (sub tipar).

I.3. Vasile Cotiuță, Ștefan Caliniuc (eds.), *Interdisciplinary Research in Archaeology. Proceedings of the Second Arheoinvest Congress, 7–9 June 2012, Iași, Romania*, BAR International Series, Oxford, Archaeopress, 2015, ISBN 978-1-4073-****-* (sub tipar).

II. ARTICOLE

II.1. REVISTE ISI

II.1.1. Gheorghe Romanescu, Ion Sandu, Cristian Stoleriu, Ioan-Gabriel Sandu, *Water Resources in Romania and Their Quality in the Main Lacustrine Basins*, Revista de Chimie, vol. 65, no. 3, p. 344-349.

II.1.2. Ion Sandu, Viorica Vasilache, Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, *Chemical explanation of an original milk curdling ethnoprocedure by natural brine*, Revista de chimie, vol. 65, no. 1, 2014, p. 120-122.

II.1.3. Gheorghe Romanescu, Elena Paun, Ion Sandu, Ionuț Jora, Emilian Panaitescu, Ovidiu Machidon, Cristian Stoleriu, *Quantitative and qualitative assessments of groundwater into the catchment of Vaslui river*, Revista de Chimie, vol. 65, no. 4, 2014, p. 401-410.

II.1.4. Ion Sandu, Maria Canache, Traian Mihăescu, Marin Chirazi, Andrei-Victor Sandu, Laura-Monica Trandafir, Alina-Costina Luca, Laura Checherita, *The Influence of*

NaCl Aerosols on the Functional Characteristics on Children, Revista de Chimie, 66, 1, 2015 (sub tipar).

II.1.5. Felix Tencariu, Marius Alexianu, Vasile Cotiuğă, Ion Sandu, Viorica Vasilache, Briquetages and salt cakes: an experimental approach of a prehistoric technique, *Journal of Archaeological Science* (în evaluare).

II.2. REVISTE ERIH ȘI BDI

II.2.1. Mihaela Asăndulesei, *Salt exploitation references in Plinius Maior's work*, Studia Antiqua et Archaeologica, XX, 2014, sub tipar.

II.2.2. Robin Brigand, Andrei Asăndulesei, Ionuț Cristi Nicu, *Autour de la station eponyme de Cucuteni: paysage et peuplement (Valea Oii, Iași, Roumanie)*, Tyragea, vol. VIII [XXIII], nr.1, 2014, p.89-106.

III. PROCEEDINGS

III.1. PROCEEDINGS ISI

III.1.1 Gheorghe Romanescu, Marius Alexianu, Andrei Asăndulesei, *The distribution of salt massifs and the exploitation of ancient and current reserves of mineralized waters within the Siret hydrographical basin (Romania). Case study for the eastern area of the Eastern Carpathians*. In *International Multidisciplinary Scientific Geoconferences. 17–26 June 2014, Bulgaria. 14th GeoConference on Water Resources, Forests, Marine and Ocean Ecosystems. Conference proceedings, volume I, Hydrology & Water Resources*, Sofia, STEF92, p. 731–746.

III.1.2. Andrei Asăndulesei, Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, Ștefan Caliniuc, Mihaela Asăndulesei, *Settling selection patterns in the Subcarpathian areas of Romania. Salt resources as a determining factor for prehistoric occupation*. In *International Multidisciplinary Scientific Geoconferences. 17–26 June 2014, Bulgaria. 14th GeoConference on Informatics, Geoinformatics and Remote Sensing. Conference proceedings, volume III, Photogrammetry & Remote Sensing, Cartography & GIS*, Sofia, STEF92, p. 829–839.

III.2. PROCEEDINGS INTERNAȚIONALE

III.2.1. Robin Brigand, Andrei Asăndulesei, Olivier Weller, Vasile Cotiuță, *Chalcolithic territorial patterns in central Moldavia (Iași County, Romania)*, in G. Earl, T. Sly, A. Chrysanthi, P. Murrieta-Flores, C. Papadopoulos, I. Romanowska and D. Wheatley (eds.), *Archaeology in the Digital Era. Papers from the 40th Annual Conference of Computer Applications and Quantitative Methods in Archaeology (CAA)*, Southampton, 26-29 March 2012, Amsterdam University Press, 2014, p. 624-635.

III.2.2. Marius Alexianu, Olivier Weller, Robin Brigand, *Romanian Salt Springs, Intangible Cultural Heritage, Archaeological Reconstruction: A Variable Geometry*, in Biagetti, S., Stoppiello, A. A., and Lugli, F. (eds), *Proceedings of the International Conference "The Intangible Elements of Culture in the Ethnoarchaeological Research"*, Roma, 21-23.11 2012, Springer, New York, 2015 (sub tipar).

IV. CAPITOLE DE CĂRȚI

IV.1. Marius Alexianu, Felix Tencariu, Andrei Asăndulesei, Olivier Weller, Robin Brigand, Ion Sandu, Gheorghe Romanescu, Roxana-Gabriela Curcă, Ștefan Caliniuc, Mihaela Asăndulesei, *The Salt from the Alghianu Beck (Vrancea County, Romania): A Multifaceted Ethnoarchaeological Approach*, in Robin Brigand, Olivier Weller (eds.), *Archaeology of salt: approaching an invisible past*, Leiden, Sidestone, 2015 (sub tipar).

IV.2. Olivier Weller, *First salt making in Europe: a global overview from Neolithic times*, in Robin Brigand, Olivier Weller (eds.), *Archaeology of salt: approaching an invisible past*, Leiden, Sidestone, 2015 (sub tipar).

IV.3. Robin Brigand, Olivier Weller, *Spatial analyses for salt archaeology. A case study from Moldavian Neolithic (Romania)*, in Robin Brigand, Olivier Weller (eds.), *Archaeology of salt: approaching an invisible past*, Leiden, Sidestone, 2015 (sub tipar).

B. PARTICIPĂRI LA MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

I. Internaționale

I.1. Andrei Asăndulesei — *Archaeological prospection and GIS-based analysis on Chalcolithic settlements from Eastern Romania* — National Archaeology Student

Conference 2014 (NASC 2014), Flinders University Department of Archaeology, Adelaide, Australia, 11-13 April 2014.

I.2. Marius Alexianu, Andrei Asăndulesei, Felix-Adrian Tencariu, Ion Sandu, Gheorghe Romanescu, Roxana-Gabriela Curcă, Mihaela Asăndulesei — *Ethnoarchaeology of Salt Supply during the Neolithic and Chalcolithic in the Romanian Carpathians* — International Symposium on Archaeometry (ISA 2014), University of California, Los Angeles, 19-23 May 2014.

I.3. Andrei Asăndulesei, Ionuț Cristi Nicu, Radu Balaur, Ștefan Caliniuc, Vasile Cotiugă, Cristian Stoleriu, Oana Stoleriu — *Subsurface Survey and Spatial Analysis on Chalcolithic Settlements from Eastern Romania* [poster] — International Symposium on Archaeometry (ISA 2014), University of California, Los Angeles, 19-23 May 2014.

I.4. Marius Alexianu, Ion Sandu, Andrei Asăndulesei, Roxana-Gabriela Curcă, Ștefan Caliniuc, Mihaela Asăndulesei — *Savory Salt: Ethnoarchaeological research in Romania* — Theoretical Archaeology Group 2014 Conference (TAG 2014), University of Illinois at Urbana-Champaign, 23-25 May 2014.

I.5. Gheorghe Romanescu, Marius Alexianu Olivier Weller, Gabriela Romanescu — *Sweet rivers and salt springs: modern management and ethno-management of water resources in eastern Romania* — A IX-a ediție a simpozionului internațional Mediul Actual & Dezvoltare Durabilă, Iași 6-8 iunie 2014.

I.6. Gheorghe Romanescu, Marius Alexianu, Andrei Asăndulesei — *The distribution of salt massifs and the exploitation of ancient and current reserves of mineralized waters within the Siret hydrographical basin (Romania). Case study for the eastern area of the Eastern Carpathians* — 14th International Multidisciplinary Scientific GeoConference (SGEM 2014), Albena, Bulgaria, 17-26 June 2014.

I.7. Andrei Asăndulesei, Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, Ștefan Caliniuc, Mihaela Asăndulesei — *Site catchment analysis in Subcarpathian areas. Salt resources as a determining factor for prehistoric habitation* — 14th International Multidisciplinary Scientific GeoConference (SGEM 2014), Albena, Bulgaria, 17-26 June 2014.

I.8. Andrei Asăndulesei, Marius Alexianu, Felix Tencariu, Ștefan Caliniuc, Roxana-Gabriela Curcă, Mihaela Asăndulesei — *Salt and prehistoric (from the Neolithic*

to the Early Bronze Age) population movements in the Eastern Carpathians of Romania. A diachronic GIS-based analysis — European Association of Archaeologists 20th Annual Meeting (EAA 2014), ITU, Istanbul, 10-14 September 2014.

I.9. Felix Tencariu, Marius Alexianu, Andrei Asăndulesei, Mihaela Asăndulesei, Stefan Caliniuc — *The use of the natural brine for food preservation. Ethnoarchaeological research in the extra-Carpathian area of Romania* — European Association of Archaeologists 20th Annual Meeting (EAA 2014), ITU, Istanbul, 10-14 September 2014.

I.10. Robin Brigand, Mariana Vasilache, Olivier Weller — *5th millenium BC in the Carpathian-Dniestean region. An overview of Cucuteni A settlement patterns* [poster] — European Association of Archaeologists 20th Annual Meeting (EAA 2014), ITU, Istanbul, 10-14 September 2014.

I.11. Robin Brigand, Olivier Weller, Mariana Vasilache, Andrei Asăndulesei — *Le peuplement néo-énéolithique de Moldavie: analyse et modélisation spatiale* — International Colloquium Cucuteni Culture within the European Neoeolithic Context, Piatra Neamț, 15-17 octombrie 2014.

I.12. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă — *Patrimoniul imaterial românesc despre sare. Implicații în cercetarea arheologică* — the 24th Scientific Meeting of the National Museum of History of Moldova, Chișinău, 16-17 October 2014.

I.13. Robin Brigand, Olivier Weller, Mariana Vasilache, Andrei Asăndulesei — *Analyses spatiales et modélisation du peuplement néo-énéolithique des Carpates orientales* — the 24th Scientific Meeting of the National Museum of History of Moldova, Chișinău, 16-17 October 2014.

I.14. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă — *Romanian intangible heritage of salt. Implications for archaeological research* — ICAHM 2014 Annual Conference Universal Standards for Archaeological Heritage Management (ICAHM 2014), Jishou City, Hunan Province, China, 20–23 October 2014.

I.15. Mihaela Asăndulesei — *Symbolic uses of salt in baptism, wedding and funeral in Eastern Romania* — Conferința internațională „Vulnerabilität und Resilienz in den Siedlungsräumen entlang der Donau“, Trier, Germania, 26 noiembrie 2014.

II.Naționale

II.1. Mihaela Asăndulesei — *Antropologia culturală a sării în spațiul est-carpatic. Studiu de caz: practici și valori simbolice în ritualurile de trecere prezentate în opera lui Simion Florea Marian* — Sesiunea națională a studenților și doctoranzilor. Istorie - Arheologie – Muzeologie, Ediția a XXII-a, Alba Iulia, România, 13-14 noiembrie 2014.

II.2. Felix-Adrian Tencariu, Marius Alexianu, Vasile Cotiuță — „*Briquetages*” și *calupuri de sare: o abordare experimentală a unei tehnici preistorice* — ‘Arheologia experimentală — metodă de generare și testare a ipotezelor arheologice’ National Colloquium, Alexandria, 17 octombrie 2014.

III.Conferințe susținute în străinătate

III.1. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă: visiting professors la Pontifical Catholic University of Chile; 28.05.2014: *Etnoarqueología simbólica de la sal en la Prehistoria y el Mundo Antiguo*.

III.2. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă: visiting professors la Universidad De La Plata, Buenos Aires, Argentina; 26.05.2014: *Salt Springs in Prehistory: Ethnoarchaeological Investigation in Romania*.

ANEXA 2

I. Robin Brigand, Olivier Weller (eds.), *Archaeology of salt: approaching an invisible past*, Leiden, Sidestone, 2015.

Sumarul volumului

Ethnoarchaeological overview

Pierre Gouletquer, Olivier Weller, *Techniques of salt making: from China (Yangtze River) to their world context*

Marianne Cardale Schrimpff, *Pre-Columbian salt production in Colombia – searching for the evidence*

Marius Alexianu, Felix Tencariu, Andrei Asăndulesei, Olivier Weller, Robin Brigand, Ion Sandu, Gheorghe Romanescu, Roxana-Gabriela Curcă, Ștefan Caliniuc, Mihaela Asăndulesei, *The Salt from the Alghianu Beck (Vrancea County, Romania): A Multifaceted Ethnoarchaeological Approach*

Archaeological evidences and applications

Olivier Weller, *First salt making in Europe: a global overview from Neolithic times*

Maria Cristina Grossi, Sandra Sivilli, Antonia Arnoldus-Huyzendveld, Alessandra Facciolo, Maria Lucrezia Rinaldi, Daria Ruggeri and Cinzia Morelli, *A complex relationship between human and natural landscape: a multidisciplinary approach to the study of the roman saltworks in “Le Vignole-Interporto” (Maccarese, Fiumicino-Roma)*

Józef Bednarczyk, Joanna Jaworska, Arkadiusz Marciniak and Maria Ruiz Del Arbol Moro, *Ancient salt exploitation in the Polish lowlands: recent research and future perspectives*

The rise of salt exploitation

Takamune Kawashima, *Prehistoric salt production in Japan*

Gheorghe Lazarovici and Cornelia-Magda Lazarovici, *New data and observations related with exploitation and transport of salt in Transylvanian prehistory (Romania)*

Robin Brigand and Olivier Weller, *Spatial analyses for salt archaeology. A case study from Moldavian Neolithic (Romania)*

Historical themes

Thomas Saile, *Competing on unequal terms: saltworks at the turn of the Christian era*

Ulrich Stockinger, *The salt of Rome. Remarks on the production, trade and consumption in the north-western provinces*

Isabella Tsigarida, *Salt in Roman Britain*

II. Marius Alexianu, Roxana-Gabriela Curcă, Vasile Cotiugă (eds.), *Salt effect. From the ethnoarchaeology to the anthropology of salt.* Proceedings of the Second Arheoinvest Symposium, Universitatea Al.I.Cuza, 20-21 April 2012, Iași, Romania.

Sumarul volumului

Anthropology

Marius-Tiberiu Alexianu, *The anthropology of salt: a first conceptual approach*

Archaeology and ethnoarchaeology

Olivier Weller, Robin Brigand, Gheorghe Dumitroaia, Daniel Garvăn, Roxana Munteanu, *A pinch of salt in the Prehistoric Eastern Carpathian Mountains (Romania)*

Mugur Andronic, Bogdan Niculică, *New archaeological research relating to the exploitation of salt in Bucovina*

Constantin Preoteasa, *Salt Exploitation and Valorization by the human Communities of the Precucuteni – Cucuteni – Tripolye cultural Complex*

Dan Monah, *Salt Springs: Places for Salt Recrystallization and ritual Centres for Exchange with Steppe Populations*

Nicolae Popovici Dragomir, Ovidiu Cîrstina, Ana Ilie, Gheorghe Olteanu, Mihai Năstase, Florin Petrică, *Sources of salt in Dâmbovița County: Geological, ethnographic, historical and archaeological perspectives*

Mădălin-Cornel Văleanu, *Saline springs on the Moldavian Plateau. Dates in unpublished 19th century archival sources*

Nicolae Ursulescu, *The role of the salt supply in the location of Neolithic and Eneolithic settlements in Moldavia (Romania)*

Vasile Diaconu, *Sources of salt and the territorial dynamics of Late Bronze Age communities in the northern Moldavian Subcarpathian region*

Gheorghe Lazarovici and Cornelia-Magda Lazarovici, *Vessels for transportation or preservation of salt water (brine) in the Starčevo-Criș culture? - an ethnoarchaeological study*

Robin Brigand, Olivier Weller, Marius-Tiberiu Alexianu, *A new technique for salt block preparation at Coza (Tulnici, Vrancea County, Romania)*

Gheorghe Romanescu, *The perception of salt springs in the Romanian geographic and geologic literature*

Marius Alexianu, *The radial model of salt supply: an ethnoarchaeological perspective*

Ethnology

Alexandra Comșa, *Salts in the Passage to the After Life of the People in Ancient and Recent Times*

Adrian Poruciuc, *Paradigmatic presentations of salt in the Romanian language and folklore*

Ileana Oana Macari, *Salt in magical procedures*

Roxana-Elena Diaconu, Vasile Diaconu, *Salt: beliefs and practices. Some ethnographic case studies from Moldavia*

Mihaela Asăndulesei, *Symbolism of salt in holidays as expressed in the pioneering works of two Romanian ethnographers*

Răzvan Victor Pantelimon, *Traditional Production of Salt in Chile. The Case of Cahuil Lagoon*

Linguistics and literature

Marius Alexianu, *The potential toponymic field of salt springs in Romanian microtoponymy*

Roxana-Gabriela Curcă, *The terminology of salt in ancient Greek*

Ludmila Bejenaru, *Salt as a metaphor*

Medicine

Lacramioara Ochiuz, *Saline aerosols: from speleotherapy to halotherapy*

Tilman B. Drüeke, Bernard Moinier, *Salt and Health*

Ancient History

Sebastian Fink, *The two faces of salt in Mesopotamia*

Bernard Moinier, *Salt history or salt in history?*

Mihaela Paraschiv, *Salt in the Adagia of Erasmus of Rotterdam*

Mihaela Paraschiv, *A Latino-Hispanic paroemiological saline “feast”, by Bernardino Gomez Miedes (Commentariorum de sale libri V)*